

Amcan Llesiant 1

Dechrau'n Dda - Helpu i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i bob plentyn a gwella eu profiadau yn gynnar mewn bywyd

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae rhoi'r cychwyn gorau mewn bywyd i bob plentyn yn hanfodol er mwyn lleihau anghydraddoldebau yn ystod cwrs bywyd.
- Mae ymyrraeth gynnar yn allweddol i iechyd a llesiant hirdymor
- Mae plant sy'n cael plentyndod llawn straen sydd o ansawdd gwael yn fwy tebygol o brofi iechyd meddwl gwael a datblygu problemau iechyd hirdymor wrth iddynt dyfu'n oedolion.
- Mae'r hyn sy'n digwydd yn ystod y blynyddoedd cynnar hyn yn cael effaith gydol oes ar sawl agwedd ar iechyd a llesiant - o ordewdra, clefyd y galon ac iechyd meddwl i gyflawniad addysgol a statws economaidd.
- Mae cydnabyddiaeth gynyddol o'r effaith niweidiol y gall Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod, yn enwedig os oes sawl achos, ei chael ar lesiant ac iechyd corfforol a meddwl, perthnasoedd ag eraill, cyrhaeddiad addysgol a chanlyniadau ffyniant wrth dyfu'n oedolyn.
- Mae Plant sy'n Derbyn Gofal yn fwy tebygol o fod wedi bod yn agored i [Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod](#) sy'n gysylltiedig â chanlyniadau gwael yn y tymor hir cyn dechrau derbyn gofal.

Pam y dylem boeni am hyn?

- Mae gan Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod effaith niweidiol ar iechyd a llesiant gydol oes.
- Mae 47 o bob 100 o oedolion yng Nghymru wedi cael o leiaf un Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod ac mae 14 wedi cael 4 neu fwy. Mae plant sy'n cael plentyndod llawn straen sydd o ansawdd gwael yn fwy tebygol o fabwysiadu ymddygiadau sy'n niweidio iechyd. (Arolwg Cenedlaethol o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod yng Nghymru)
- Mae plant sy'n byw ar aelwydydd heb waith yn fwy tebygol o gael Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod. Mae 10.2% o blant Sir Gaerfyrddin yn byw ar aelwydydd heb waith, sy'n is na ffigur 2016 o 12.3% ac ychydig is ar hyn o bryd na'r ffigur ar gyfer Cymru (12.6%) a'r DU (10.9%).
- Ar hyn o bryd yn Sir Gaerfyrddin mae 94 o blant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant, mae 192 yn Blant sy'n Derbyn Gofal, ac mae 731 o blant yn cael gofal a chymorth. (ar 31/12/18).

Beth sydd angen i ni ei wneud?

- Mae angen i ni roi'r dechrau gorau mewn bywyd i bob plentyn a sicrhau eu datblygiad drwy gydol eu plentyndod cynnar.
- Mae angen i ni feithrin cydnherthedd yn erbyn profiadau niweidiol.
- Byddwn yn gweithredu argymhellion Adolygiad Gorchwyl a Gorffen y Pwyllgor Craffu – Addysg a Phlant o'r ddarpariaeth bresennol ar gyfer addysg blynyddoedd cynnar, gofal plant a chyfluoedd chwarae.

Sut y byddwn yn gwneud hyn?

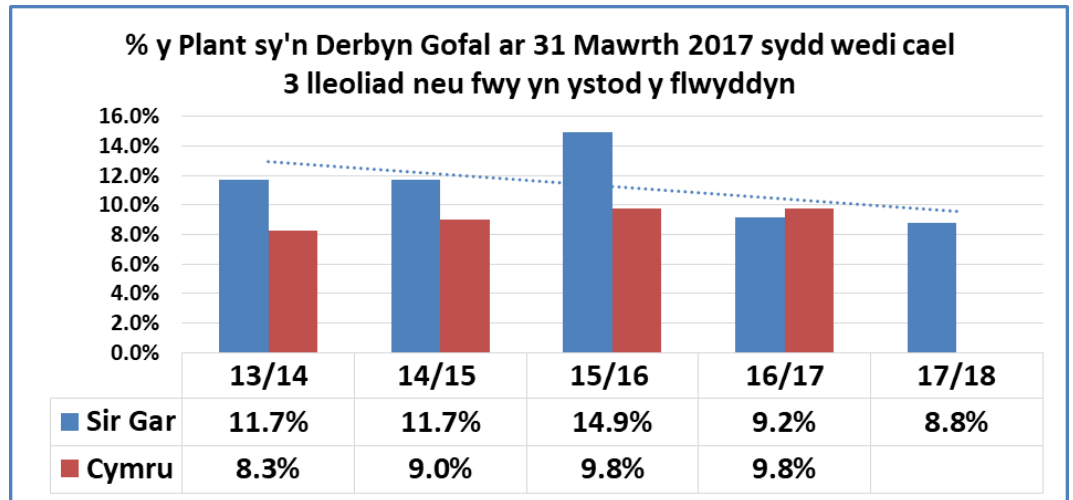
A. Byddwn yn cefnogi teuluoedd drwy:

- a. weithio gyda'n gilydd i leihau nifer y plant sy'n cael Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod
  - b. hyrwyddo bondio ac ymlyniad er mwyn cefnogi perthnasoedd riant-plentyn da a chadarnhaol.
  - c. sicrhau bod rhieni a'r sawl sy'n gadael gofal yn meddu ar fwy o'r sgiliau sy'n angenrheidiol i osgoi Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod yn amgylchedd y cartref, ac yn hybu datblygiad llesiant a chydnerthedd cymdeithasol ac emosiynol yn y plentyn.
  - d. clustnodi achosion posibl lle mae plant eisoes yn cael eu cam-drin, eu hesgeuluso, neu'n byw mewn amgylchedd niweidiol, ac ymyrryd ynddynt.
  - e. parhau i ddarparu hyfforddiant ymwybyddiaeth ymlyniad mewn ysgolion er mwyn sicrhau eu bod yn dod yn ysgolion ymwybyddiaeth ymlyniad a'u bod yn gallu bodloni anghenion llesiant emosiynol plant agored i niwed.
- B. Byddwn yn sicrhau bod pob plentyn ag anghenion dysgu ychwanegol a nodwyd ym mhob Ysgol yn Sir Gaerfyrddin â mynediad i wasanaethau cymorth integredig priodol – e.e. – Seicoleg Addysg a Phlant, cymorth Nam ar y Synhwyrâu a staff ymgynghorol Cynhwysiant arbenigol.

Mesur Llwyddiant Allweddol

Plant mewn gofal oedd wedi gorfod symud 3 gwaith neu fwy (PAM/029)

Yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf mae sefydlogrwydd lleoliadau ein plant sy'n derbyn gofal wedi gwella'n sylweddol, gyda gostyngiad o 6% yn y ganran a symudodd leoliad 3 gwaith neu fwy, o 14.9% ar 31 Mawrth 2016 i 8.8% ar 31 Mawrth 2018.

Enghraifft o'r hyn yr ydym yn ei wneud

Mae'r rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf ddiwygiedig, a roddwyd ar waith o 1 Ebrill 2018, yn cynnwys 13 prosiect o dan dri maes ffocws:

Cymorth Rhianta

- **Cymorth Rhianta** (caffael - Gweithredu dros Blant)
- **DASH** - Elusen sy'n ymdrin â Chamdrin Domestig (caffael - CDAS)
- **Cymorth Cymunedol a Gwirfoddoli** (caffael - Home Start)
- **Canolfannau Teulu** (wedi'u heithrio rhag caffael - Plant Dewi)
- **Canolfannau Plant Integredig** (mewnol - CSC)
- **Gweithwyr Cefnogi Teuluoedd a Chymorth Seicolegol** (mewnol - CSC)
- **Gweithwyr Ymgysylltu â Theuluoedd** (mewnol - CSC)

Cymorth i Bobl Ifanc

- **Gweithwyr Ieuenctid Ôl-16** (mewnol - CSC)
- **Cymorth Ieuenctid 10-18 oed** (mewnol - CSC)
- **Gofalwyr Ifanc** (mewnol - CSC)
- **Tîm Iechyd Ieuenctid** (wedi'i eithrio rhag caffael - Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda)

Cymorth Anabled

- **Clybiau Chwarae i'r Anabl** (mewnol - CSC)
- **Tîm Camau Bach** (mewnol - CSC)

Bydd yn ofynnol i'r rhaglen newydd weithio tuag at atal Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynod yn ogystal â helpu i liniaru effeithiau Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynod ar y rheiny sydd wedi bod yn agored iddynt eisoes.

Enghraifft o ddarparu gwasanaethau; Mae'r Canolfannau Plant Integredig yn wasanaethau ar sail lleoliadau sy'n rhoi cymorth i blant rhwng 0 ac 12 oed a'u teuluoedd yn eu cymunedau lleol sef Morfa, Llwynhendy a Felin-foel. Mae'r canolfannau'n cynnig amrywiaeth o weithgareddau i deuluoedd i'w helpu i fod yn rhieni cadarnhaol, i gael perthnasoedd cadarn, ac i wella cydnerthedd, yn cynnwys; sesiynau chwarae Bwmp, Babi a theulu (0-3 oed), sesiynau clwb Chwarae (4-6 oed); sesiynau chwarae mynediad agored (7-11 oed); cyrsiau Iaith a Chwarae/Rhif a Chwarae heb eu hachredu wedi'u darparu; Cyrsiau rhianta wedi'u trefnu, cyrsiau cyn-cyflogaeth wedi'u hachredu, sesiynau ffordd iach o fyw, cyrsiau tyllino babanod, a digwyddiadau ymgynghori cymunedol.

Aelod Arweiniol o'r Bwrdd
Gweithredol
Y Cyngorydd Glynog Davies

I weld ein **cynllun cyflawni manwl** yn erbyn yr amcan hwn.